Od redakcji

W ciągu ostatnich dziesięciu lat publikacje naukowe zaczęły charakteryzować się głównie:

- równoczesnym użyciem różnych mediów (publikacje do czytania, słuchania, oglądania) i formatów publikacji (drukowane i elektroniczne)
- wykorzystaniem interaktywnych i internetowych źródeł wiedzy
- strategiami wyszukiwania materiałów przez wyszukiwarki (Google, Google Scholar itp.)
- wyszukiwaniami opartymi w większym stopniu na tematyce i nazwiskach autorów aniżeli na lokalizacji czasopism naukowych

oraz

- zróżnicowanymi publikacjami autorów z całego świata

JoSTrans, jedno z najdłużej działających międzynarodowych recenzowanych czasopism naukowych w dziedzinie przekładoznawstwa, było jednym z pierwszych, które promowały właśnie te, jak i inne cechy, bardzo obecnie cenione w tej dyscyplinie nauki, czyli treści odzwierciedlające powiązania między środowiskiem akademickim a branżą; wydania wyłącznie w formie elektronicznej w wolnym dostępie obejmujące materiały multimedialne; teksty skupiające się na zawodowych aspektach tłumaczenia, w szczególności najważniejszych zmianach w tej dziedzinie, takich jak dostępność mediów, postedycja lub tłumaczenie maszynowe. Oprócz tego, co chyba najbardziej istotne, były to treści niezależne, ponieważ JoSTrans nie jest prowadzony przez żadną organizację, ale przez ludzi, którym służy: studentów, naukowców i profesjonalnych tłumaczy.

W czasopiśmie tłumaczeniowym różnorodność autorów jest bardzo ważna, ponieważ pozwala ona na wymianę informacji o tym, jak wiedza specjalistyczna jest przekazywana na całym świecie i w różnych dyscyplinach. JoSTrans postawił jednak na różnorodność i inkluzywność wśród autorów i czytelników w mniej powszechny sposób. Czasopisma naukowe znajdują się często pod presją wyboru najbardziej dopracowanych artykułów napisanych przez najbardziej znanych autorów. Wiąże się to jednak z pewnymi konsekwencjami – można w efekcie wykluczyć z publikacji najbardziej oryginalne pomysły. W szybko zmieniających się dziedzinach, takich jak translatoryka, najciekawsze pomysły wychodzą często od początkujących autorów, którym brakuje jeszcze doświadczenia w ich elokwentnym wyrażaniu. Rozpoznanie takich pomysłów i otwarcie się na autorów mniej doświadczonych było od początku priorytetem czasopisma. Wielu autorów o obecnie ugruntowanej pozycji w świecie nauki publikowało swoje pierwsze artykuły właśnie w JoSTrans. Członkowie zespołu redakcyjnego, którzy wspierali ich w tym wyzwaniu, poświęcili im więcej czasu i energii niż podczas standardowej redakcji. Ten etos inkluzywności rozszerza się również na czytelników. Decyzja o tym, by udostępniać czasopismo za pośrednictwem tzw. drogi złotej, czyli natychmiast publikować artykuły w wolnym dostępie, przyświecała JoSTrans od samego początku. Nawet obecnie większość publikacji z dziedziny nauk humanistycznych i społecznych wybiera tzw. drogę zieloną, a większość „złotych" czasopism reprezentowana jest przez nauki ścisłe, które w większym stopniu mogą pozwolić

sobie na pokrycie kosztów ich tworzenia i rozpowszechniania. Na przykład na początku XXI wieku, kiedy przesyłanie plików wideo do sieci stanowiło jeszcze wyzwanie, wszystkie wywiady JoSTrans zostały podzielone na jednominutowe fragmenty i udostępnione w dwóch prędkościach, aby dotrzeć do odbiorców o ograniczonej jakości połączenia. Takie podejście, ale i ogólna jakość treści publikowanych przez czasopisma spotkało się z uznaniem na całym świecie – w 2018 r. JoSTrans figuruje bowiem w głównych bazach danych publikacji recenzowanych, takich jak Clarivate, Scopus i DOAJ.

Publikację 30. wydania JoSTrans świętujemy podwójnym numerem dla naszych czytelników. Składa się z on części 30a i 30b. 30a koncentruje się na tematyce tłumaczeń specjalistycznych i złożona jest z artykułów napisanych przez głównych autorów z dziedziny, którzy współpracowali z JoSTrans przez lata. Część 30b to natomiast osiem artykułów, składających się na wydawaną w lipcu każdego roku regularną publikację o charakterze nietematycznym.

Część nietematyczna odzwierciedla ostatnie zainteresowania dotyczące recepcji tłumaczenia. To, w jaki sposób ludzie, czy to tłumacze, czy też nie, angażują się w teksty i na nie reagują, stanowi od kilku lat sedno badań nad tłumaczeniami. Odzwierciedlają to artykuły z numeru 30b: rozumienie i postrzeganie tekstów w tłumaczeniu (Mele; Leszczyńska i Szarkowska; Congost Maestre); ich rola i dostępność (Braga Riera; Roofthooft); oraz stosunek do kwestii etycznych i szkoleniowych (Lambert; Yi-yi Shi).

Kiedy nasz zespół redakcyjny zaczynał zbierać artykuły na temat tłumaczeń specjalistycznych z myślą o rocznicowym wydaniu, Juan José Martínez Sierra zwrócił się do nas z projektem numeru tematycznego na ten sam temat. Podobieństwa między jego wizją a naszą wizją były uderzające, więc poprosiliśmy go o gościnną redakcję jubileuszowej części numeru. Spodobał nam się pomysł „zewnętrznego spojrzenia" na to zagadnienie. Martínez Sierra umieścił w numerze artykuły przekładoznawców, którzy mieli swój wkład w rozwój JoSTrans – są to Frederic Chaume, Jorge Díaz Cintas, Daniel Gile, Anna Matamala, Pilar Orero, Anthony Pym i Margaret Rogers. W publikacji Margaret Rogers znajdziemy kompleksowy i fascynujący opis historię JoSTrans. Niestety Peter Newmark, który przewodniczył naszej redakcji do 2011 roku, nie mógł napisać do jubileuszowego numeru – nie ma już go między nami. Jednak jego zaangażowanie w pracę nad czasopismem miało kluczowe znaczenie dla jego rozwoju. Zbieżne z naszym oglądem było również podejście Martíneza Sierry do pojęcia tłumaczenia specjalistycznego jako praktyki zawodowej, która obejmuje wiele dziedzin – od tłumaczenia audiowizualnego i transkrecji po tłumaczenia techniczne. W numerze 30a znajdziemy więc artykuły młodych badaczy, takich jak Doherty, Dutka, Kruger, Orrego-Carmona, Pedersen, Perego, Romero Fresco, Rovira-Esteva, Soler-Vilageliu i Szarkowska. Ci autorzy skupiają się na badaniach eksperymentalnych, co odzwierciedla obecną tendencję w badaniach nad tłumaczeniami, zwłaszcza w dziedzinie tłumaczeń audiowizualnych. Martí Ferriol omawia metody tłumaczenia, natomiast Cruz García problemy ze zdefiniowaniem tłumaczeń w kontekście transkreacji.

Na koniec należałoby również wspomnieć o wywiadach wideo, które także przyczyniły się do stworzenia unikalnego charakteru JoSTrans. 67 wywiadów

dokumentuje historię ostatnich piętnastu lat w zawodzie tłumacza. W numerze 30. Christina Schäffner rozmawia z Andrew Chestermanem, a Frederic Chaume zastanawia się nad ewolucją tłumaczenia audiowizualnego z Jorge Díazem Cintasem. Ja prowadzę dyskusję z Brianem Mossopem, Orrego-Carmoną i Juanem José Martínezem Sierrą na temat redagowania tłumaczenia, rozwoju badań empirycznych w translatoryce oraz zmieniającego się znaczenia tłumaczeń specjalistycznych. Następnie Lindsay Bywood rozmawia ze mną, aby przybliżyć moją perspektywę jako redaktor naczelnej JoSTrans.

Współpraca ze specjalistami z całego świata była dla nas do tej pory przyjemnością, ale i zaszczytem. Niech podróż przez kolejne trzydzieści numerów będzie równie nieoczekiwana i wzbogacająca!

Lucile Desblache

Tłumaczenie: Aleksandra Tomaszewska